

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Фінансово-економічний факультет
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Волохова І.С.
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

за магістерською програмою професійного спрямування

Державні та муніципальні фінанси

на тему: «Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль»

Виконавець

студент фінансово-економічного факультету

Тітомир Анна Андріївна _____

/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, ст. викладач

Коцюрубенко Ганна Миколаївна _____

/підпис/

Одеса – 2018

АНОТАЦІЯ

Тітомир А.А.

«Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного спрямування «Державні та муніципальні фінанси».

Одеський національний економічний університет.

Одеса, 2018.

Випускна робота складається з 3-х розділів. Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб на території України.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти оподаткування доходу фізичних осіб, а саме історія виникнення податку на доходи фізичних осіб, економічна сутність, становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні.

Проаналізовано роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України, аналіз формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб, розроблено прогноз надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України на 2 роки.

Запропоновано пропозиції щодо удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні та напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Обсяг роботи складає 96 сторінок, 73 бібліографічних найменування. В даній роботі зустрічаються 12 таблиць та 25 рисунків.

Ключові слова: прибуткове оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, ставки податку, зведений бюджет, місцевий бюджет, податкові надходження.

ANNOTATION

Titomyr A. A.

"Personal Income Tax: Budgetary and Regulatory Role"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program «State and municipal finances».

Odessa National Economics University.

Odessa, 2018.

The final work consists of 3 sections. The object of the study is the process of taxation of individuals' incomes on the territory of Ukraine.

The paper deals with the theoretical aspects of the taxation of individuals' income, namely the history of the occurrence of personal income tax, the economic essence, the formation and development of the taxation system for individuals in Ukraine.

The role of the tax on income of individuals in the formation of revenues of the budgets of Ukraine, analysis of the formation of budget revenues of the Odessa region at the expense of the tax on individuals' income, is analyzed, the forecast of incomes of personal income tax to the consolidated budget of Ukraine is developed for 2 years.

Proposals are offered on improvement of the mechanism of administration of the personal income tax in Ukraine and directions of harmonization of the tax redistribution of individuals' incomes in Ukraine.

The volume of work is 96 pages, 73 bibliographic titles. In this paper, there are 12 tables and 25 figures.

Keywords: profitable taxation, personal income tax, tax rates, consolidated budget, local budget, tax revenues.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	7
1.1. Історія виникнення податку на доходи фізичних осіб.....	7
1.2. Економічна сутність податку на доходи фізичних осіб.....	15
1.3. Становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ЙОГО МІСЦЕ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	30
2.1. Роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України.....	30
2.2. Аналіз формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб.....	41
2.3. Прогнозування надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України.....	56
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	63
3.1. Сучасний світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб.....	63
3.2. Перспективи удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні.....	74
3.3. Напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.....	82
ВИСНОВКИ	93
Список використаних джерел	97
Додатки	

ВСТУП

У будь-якій державі громадяни зобов'язані віддавати частину своїх доходів на загальнодержавні потреби. Досконалість та простота форм і методів передавання цих коштів свідчить про рівень розвитку держави. Проте не слід забувати, що податки є й дуже небезпечною зброєю в розпорядженні держави.

За допомогою податку на доходи фізичних осіб держава має можливість впливати на рівень доходів і накопичень громадян, він є соціальним регулятором, так як перерозподіляє доходи кожного члена суспільства, під час його сплати формуються взаємозв'язки платників з державою, так як кожен з них стає учасником бюджетного процесу щодо формування доходів держави.

Центральною ланкою сучасної податкової системи є оподаткування доходів фізичних осіб. Це пов'язано не тільки з тим, що всі суспільні відношення так чи інакше замикаються на людину, робітника, але й тим, що тяжкість податку на доходи фізичних осіб задає рівень обкладання іншими податками. Тому податок на доходи фізичних осіб займає у податковій системі держави провідне місце як її обов'язкова компонента.

Податок на доходи фізичних осіб також виступає одним із ефективних фіскальних важелів для різних податкових систем, а основною метою його введення є забезпечення бюджетних надходжень та створення рівнонапруженого податкового тиску на основі прямого визначення доходів платника податків.

Побудова адаптованої системи оподаткування доходів фізичних осіб має важливе значення, адже вона є однією із найбільш пріоритетних і впливових у плані наповнення бюджету, а група платників податку на доходи фізичних осіб (прибуткового податку) є найбільш чисельною.

Актуальність роботи. Подальший розвиток України як соціально-орієнтованої правової держави націленої на інтеграцію у європейське співтовариство визначатиметься рівнем розвитку усіх державних інститутів, зокрема й податкової системи. Отже, податкова система потребує приведення у відповідність з пріоритетами державної політики соціально-економічного

розвитку, забезпечення достатнього обсягу сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів на основі проведення збалансованої бюджетної політики.

З огляду на це, важливим є реформування і подальше вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб, а також пошук шляхів зростання фіскального й регулюючого потенціалу особистого прибуткового оподаткування.

Теоретичні засади особистого прибуткового оподаткування розроблені в працях таких видатних вчених, як: А. Вагнер, Д. Кейнс, А. Лаффер, Д. Міль, Ф. Нітті, Д. Рікардо, А. Сміт. Порівняння механізму оподаткування фізичних осіб в Україні та в інших країнах, а також визначення напрямів здійснення податкової реформи проводилися такими вченими як: В. Андрущенко, О. Василик, П. Мельник, С. Онишко, В. Суторміна, Л. Тарангул, В. Федосов, Д. Черник, Л. Шаблиста, І. Якущик та ін. Питанням оподаткування доходів фізичних осіб присвячені праці багатьох українських вчених, зокрема Т. Даценко, О. Кириленко, О. Коблянської, П. Лайка, М. Перерви, В. Синчака, А. Соколовської, І. Чугунова, С. Юрія. Науковці вивчають основні тенденції та проблеми у законодавстві про податок з доходів фізичних осіб, доцільність та ефективність його запровадження. Проте варто при цьому враховувати провідний світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб, а також йти в ногу з сучасністю та впроваджувати нові механізми контролю за оподаткуванням, а також спрощену загальну електронну звітність.

Мета дослідження. На основі узагальнення теоретичних положень стосовно справляння податку на доходи фізичних осіб в Україні розробка конкретних шляхів удосконалення механізму адміністрування податку та напрямів гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Мета роботи обумовила необхідність виконання **наступних завдань:**

- розглянути історію виникнення податку на доходи фізичних осіб;
- визначити економічну сутність податку на доходи фізичних осіб;

- дослідити становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні;
- з'ясувати роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України;
- проаналізувати формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб з 2013 р. по 2017 р.;
- спрогнозувати надходження податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України;
- розглянути сучасний світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб;
- визначити перспективи удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні;
- запропонувати напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Об'єкт дослідження: процес оподаткування доходів фізичних осіб на території України.

Предмет дослідження: теоретико-методичні положення щодо процесу оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Методи дослідження. Метологічною основою дослідження є сукупність способів організації та побудови сучасної системи оподаткування доходів фізичних осіб, дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених з питань оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. Для проведення дослідження та досягнення поставленої мети були використані методи аналізу різних показників, за рахунок яких відбуваються надходження податку на доходи фізичних осіб до бюджетів, визначення факторів впливу та можливих наслідків, статистичних порівнянь за останні 5 років, графічних зображень планових та фактичних показників, порівняння даних з 2013 по 2017 роки, а також аналіз рядів динаміки, прогнозування надходжень даного податку до зведеного бюджету України на наступні два роки.

Інформаційна база дослідження: теоретичні дослідження та практичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених, постанова КМУ «Про Державну фіскальну службу України», щорічні Закони про державний бюджет України, Бюджетний Кодекс України зі змінами та доповненнями, Податковий Кодекс України зі змінами та доповненнями, інструкція «Про оподаткування доходів фізичних осіб від зайняття підприємницької діяльності», звітні дані Департаменту фінансів ОДА, Державної казначейської служби, Головного управління Державної фіскальної служби в Одеській області за 2013-2017 роки, а також власні розробки автора, щодо проблеми, котра досліджується.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження, що були проведенні в магістерській роботі освітлені під час участі у студентській науково-практичній конференції «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами», за результатами яких опубліковано тези доповіді.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено теоретичне узагальнення інформації про податок на доходи фізичних осіб, досліджено надходження від податку на доходи фізичних осіб до бюджетів різних рівнів протягом останніх 5-ти років, проаналізовано роль даного податку в доходах місцевих бюджетів на прикладі місцевого бюджету Одеської області та запропоновано подальше вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб, а також пошук шляхів зростання фіскального й регулюючого потенціалу особистого прибуткового оподаткування в Україні.

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. На сучасному етапі розвитку податкової системи України податок з доходів фізичних осіб регулюється розділом IV Податкового кодексу. Механізм нарахування і стягнення податку на доходи фізичних осіб базується на складових елементах системи оподаткування та чинному податковому законодавстві. Податок надходить до державного та місцевих бюджетів у відсотковому відношенні, за рахунок якого фінансуються видатки.

2. Під час дослідження визначено наступні переваги податку на доходи фізичних осіб:

- дозволяє обкладати платника відповідно до його платоспроможності;
- більшою мірою відповідає ідеалу соціальної справедливості внаслідок запровадження неоподаткованого мінімуму і прогресивної шкали оподаткування, що застосовується в багатьох країнах;
- дозволяє обкладати доходи, що отримуються з різних джерел;
- є однією з найбільш досконалих форм оподаткування, оскільки охоплює чистий дохід суспільства - те основне джерело, з якого повинні сплачуватися податки;
- забезпечує взаємозв'язок між податками і суспільними благами, що отримує індивід від держави, попит на які, як і сума податкових платежів, залежить від величини індивідуального доходу.

3. Процес еволюції системи прибуткового оподаткування в Україні пройшов шлях від стягнень на користь державних інститутів данини до розробки та формування сучасної моделі оподаткування фізичних осіб. Характерними особливостями вітчизняної системи оподаткування є низький рівень податкової культури та свідомості населення, примусовість, надмірність податкових платежів та заплутаність законодавчо-правових норм.

4. ПДФО в зведеному бюджеті України поступається більш вагомим податкам дохідної частини зведеного бюджету України таким як, податок на додану вартість, мито та акцизний податок. Але все ж таки займає 16,8% питомої ваги в доходах зведеного бюджету в 2017 р.

5. Податок на доходи фізичних осіб відіграє значну роль в дохідній частині місцевих бюджетів. В роботі проаналізовано місцевий бюджет Одеської області протягом останніх років. Основними факторами, збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб місцевих бюджетів Одеської області в 2015-2017 рр. стали:

- поступовий ріст середньомісячної заробітної плати в Одеській області протягом даного періоду часу (31.12.2015 р. – 3 893,0 грн., на 31.12.2016 р. – 4809,0 грн., на 31.12.2017 р. – 6383,0 грн.);
- зміна законодавства, яка вплинула на збільшення обсягу платежів (розширення бази оподатковування по податку на доходи фізичних осіб).

6. Проведений в даній роботі прогноз свідчить про збільшення надходжень від податку на доходи фізичних осіб протягом двох наступних років, також Міністерство фінансів України надало прогноз надходжень податку на доходи фізичних до зведеного бюджету України в 2019 р., котрий істотно відрізняється від прогнозу котрий розроблено самостійно, дана похибка пояснюється тим, що Міністерство фінансів проводило розрахунок через більш якісні та точні програми, а також досліджувало вплив більшості показників на надходження податку на доходи фізичних осіб.

7. Проаналізувавши світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб, було виділено три основних типи систем оподаткування доходів фізичних осіб,

які працюють в даний час в різних країнах світу. Більшість високорозвинених країн, котрі було розглянуто в оподаткуванні доходів фізичних осіб використовують прогресивну шкалу ставок податку. А для України треба брати до уваги те, що необхідно враховувати диференціацію доходів населення у країні, а також традиції та її історичний розвиток, специфіку регіону, тощо.

8. Основними перспективами удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні на даний час є:

- інформаційно-комунікативні технології. Ті програми, які на сьогодні застосовуються в органах фіскальної служби для контролю за оподаткуванням громадян, не дають змоги виявляти неофіційно виплачені зарплати та інші види доходів, що не були оподатковані під час їх отримання. Потрібно створити нову базу даних, в якій будуть міститися дані Державного реєстру з інформацією про здійснені операції по поточних рахунках в банках, нотаріально завірених угоди про купівлю-продаж, дані з реєстру нерухомості та інша інформація про отримані та використані доходи громадян, для виявлення прихованого доходу та порушення законодавства. Основною метою такого фіскального моніторингу є виявлення випадків, коли інформація в податковій декларації не відповідає інформації, яка відображається в електронному кабінеті платників;

- запровадження загального декларування, яке потребує змін в організації цього процесу та самої форми декларації. Чинна форма Декларації складається із семи розділів та двох додатків та є надто складною для населення, котре не має економічної освіти. Загальне декларування також запобігатиме випадкам реєстрації майна на осіб, які насправді його не придбали, адже у цьому випадку необхідно буде підтверджувати джерело доходів і сплату податку.

9. В роботі виділено два основних напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні, котрі потрібно впроваджувати саме зараз, це:

- застосування спеціальних заходів у роботі з великими платниками податків (ВПП). Держава може мати значну користь від цього, оскільки відносно незначна кількість платників податків забезпечує великий відсоток від

загального обсягу доходів. Крім того, досвід обслуговування категорії великих платників у світі приніс позитивні результати: це й поліпшення знань про великих платників податків, про їхню діяльність, і підвищення якості податкової звітності; перевірки стали більш ефективними й спрямованими на певні сектори економіки;

- соціальна справедливість, оскільки за допомогою прогресивних ставок і пільг в оподаткуванні можна зменшити податковий тягар для малозабезпечених верств населення і посилити для осіб з високими доходами. Проте з фіскальної позиції він є нестабільним джерелом формування доходів бюджету, оскільки циклічні коливання економіки істотно впливають на базу оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Отже, податок на доходи фізичних осіб є важливим інструментом формування дохідної частини місцевих бюджетів України. Податок на доходи фізичних осіб посідає першу позицію за значущістю в доходах місцевого бюджету. Реформування податкового законодавства сприяло збільшенню податкових надходжень до бюджету та створило умови для підвищення впливу податку на рівень життя населення. Основним напрямком подальшого удосконалення законодавчої бази у цій сфері має стати зменшення податкового навантаження на соціально незахищені верстви населення та зростання відповідальності платників податку за ухилення від оподаткування.

Список використаних джерел

1. Основи оподаткування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. К. Бечко, О. А. Захарчук — К.: Центр учбової літератури, 2016. — 168 с.
2. Ярошенко Ф. О. Історія податків та оподаткування в Україні : навч. посібн. / Ф. О. Ярошенко, В. Л. Павленко. — Ірпінь, 2012. — 240 с.
3. Греченко А. В. Виникнення і розвиток податку з доходів фізичних осіб до Першої світової війни / В. А. Греченко, В. В. Греченко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2011 - № 2 - С. 23-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2010_2_5
4. Едвін Р.А. Податок на прибуток. Вивчення історії, теорія та практика оподаткування доходів у країні та за кордоном / Едвін Р.А. Селігман. - Нью-Йорк: компанія "Макміллан", 2014. — 356 с.
5. Податки Великої Британії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Taxation_in_the_United_Kingdom#History
6. Янжул И. И. Основные начала финансовой науки : Учение о государственных доходах / И. И. Янжул. — М. : Статут, 2012. — 555 с.
7. Правова історія податку на прибуток в США [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_income_tax_legal_history
8. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. — Т. I : Генезис налогового регулирования : в 2 ч. — Ч. 1 / Н. П. Кучерявенко — Х. : Легас, 2016. — 665 с.
9. Петухова Н. Е. История налогообложения в России IX–XX вв. : [учеб. пособие] / Н. Е. Петухова. — М. : Вузовский учебник, 2013. — 416 с.
10. Демченко Т. М. Податок з доходів фізичних осіб у системі державних доходів / Т. М. Демченко // Регіональна економіка. — 2013. — № 2. — С. 14-18.
11. Бондаренко Г. І. Оподаткування фізичних осіб / Бондаренко Г. І., Данілов О. Д., Лекарь С. І. та ін. — Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2011. — 247 с.
12. Чижова Т.В Податок на доходи фізичних осіб: наукові постулати та практичні аспекти функціонування / Чижова Т.В // Науковий вісник ХДУ. — 2014. — № 3. — С. 52-58.

13. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями, 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/tax//control>
14. Бюджетний кодекс України зі змінами та доповненнями, 2018 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi_bin/laws/main.cgi?nreg=2456_17
15. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник / Л.П. Сідельникова, Т.В. Чижова, Я.В. Якуша. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2012. – 424 с.
16. Податки: довідник-словник : навч. посібник / Карпінський Б.А., Залуцька Н.С. Карпінська О.Б. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 464 с.
17. Экономический словарь. Толково-терминологический. – К. : КНТ, 2017. – 624 с.
18. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки. – К. : КНТ, 2014. – 360 с.
19. Словник бухгалтера та аудитора / за заг. ред. Я. Кавторєва. – Х. : Фактор, 2016. – 352 с.
20. Економічна енциклопедія. Том 1 / за заг. ред. С.В. Мочерного. – К. : Видавничий центр «Академія», 2011. – 864 с.
21. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за заг. ред. В.Т. Бусела. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2013. – 1736 с.
22. Большой бухгалтерский словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. – М. : Институт новой экономики, 2015. – 574 с.
23. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал: Пер. с англ. / Общ. ред. и вступ. Р.М. Энтова. – М., Издательская группа «Прогресс», 2009. – 488 с.
24. Політична економія : навч. посіб. / Г.А. Оганян, В.О. Паламарчук, А.П. Румянцев та ін.; за заг. ред. Г.А. Оганяна. – К. : МАУП, 2013. – 520 с.
25. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посібник / за заг. ред. проф. Качана Є.П. – Тернопіль: ТДЕУ, 2016. – 373 с.
26. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / за ред. С.М. Панчишина та М.І. Савлука. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 406 с.

27. Курс социально-экономической статистики: учебник для вузов / под ред. М.Г. Назарова. – М.: Финстатинформ, ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 771 с.
28. Политика доходов и заработной платы : учебник / под ред. П.В. Савченко, Ю.П. Кокина. – М. : Юристъ, 2014. – 456 с.
29. Швабій К.І. Модернізація системи оподаткування доходів населення України : автореф. дис... д-ра. екон. наук : 08.00.08 / К.І Швабій // Нац. ун-т держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2015. – 39 с.
30. Шевчук І.В. Механізм оподаткування доходів фізичних осіб в ринкових умовах : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.08 / І.В. Шевчук // УААН, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». – К., 2012. – 20 с.
31. Перерва М. Г. Податок на доходи фізичних осіб / М. Г. Перерва // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – 2014. – № 8(29). – С. 4-8.
32. Лайко П.А, Шевчук І. В. Фіскальна роль оподаткування доходів фізичних осіб і напрями її зміцнення/ П.А Лайко, І. В. Шевчук // Економіка, менеджмент, агробізнес. —Том 2, — 2016. – С. 56-68.
33. Бех Г. В., Дмитрик О. О., Кобильнік Д. А., Криницький І. Є., Кучерявенко М. П - «Податкове право» Навчальний посібник / К. : Юрінком Інтер, 2013 р. – 198 с.
34. Чугунок І. Я. Податок з доходів фізичних осіб у системі фінансово-економічного регулювання / Чугунок І. Я., Ігнатенко А. Б. // Фінанси України. – 2016. – №4 – С.3-14.
35. Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T140071.html
36. Цимбалюк І.О. Значення податку на доходи фізичних осіб у системі територіальних фінансів / І.О. Цимбалюк // «Науковий вісник» Буковинського державного фінансово-економічного університету. – 2013. – С.204-212.

37. Статистичний щорічний збірник: «Бюджет України 2013» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
38. Статистичний щорічний збірник: «Бюджет України 2014» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
39. Статистичний щорічний збірник: «Бюджет України 2015» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
40. Статистичний щорічний збірник: «Бюджет України 2016» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
41. Статистичний щорічний збірник: «Бюджет України 2017» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
42. Статистична інформація Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
43. Пояснювальна записка про виконання бюджету Одеської області за 2013 рік
44. Пояснювальна записка про виконання бюджету Одеської області за 2014 рік
45. Пояснювальна записка про виконання бюджету Одеської області за 2015 рік
46. Пояснювальна записка про виконання бюджету Одеської області за 2016 рік
47. Пояснювальна записка про виконання бюджету Одеської області за 2017 рік
48. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2019 рік" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH6Y000A.html
49. Танклевська Н.С., Світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб Вісник ХДАУ. — 2014. — №4. — С. 45-49.
50. Дуб А.Р. Трансформація адміністрування податку з доходів фізичних осіб: світовий досвід та можливості для України / Дуб А.Р.// Фінанси України. — 2016. — №6 — С. 33-44.

51. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Парій Д.Ю. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи. Економіка. Управління. Інновації. 2016. № 1. С. 54-70.
52. Демченко Т.М. Податок з доходів фізичних осіб у системі державних доходів / Демченко Т.М.. // Регіональна економіка. - 2013. - №2 – С. 69-78
53. Лыкова Л.Н., Букина И.С. Налоговые системы зарубежных стран // М.: Юрайт, Всероссийская государственная налоговая академия министерства финансов РФ – 2013. – 428 с.
54. Прокопчук Е.Т. Классификационные характеристики современных налоговых систем / Е.Т. Прокопчук / Экономика: вчера, сегодня, завтра. – 2017. – № 5. – С. 77-91.
55. Прокопчук О.Т. Специфіка податкових систем країн світу та України / О.Т. Прокопчук // Молодіжний економічний дайджест: наук. електронний журн. – К.: ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». – 2015. – № 2-3 (5-6). – С. 93-100.
56. Міжнародний досвід: адміністрування податків в Європі та в Україні / Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua>
57. Податкові системи країн Америки [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін, Н. І. Ліповська-Маковецька. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 232 с.
58. Лыкова Л.Н., Букина И.С. Налоговые системы зарубежных стран // М.: Юрайт, Всероссийская государственная налоговая академия министерства финансов – 2013. – 428 с.
59. Світовий досвід оподаткування: Польща. Офіційний портал Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkchiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/poland/>
60. Небильцова В.М., Остапенко Н.В. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні в порівнянні з світовим досвідом / В. М. Небильцова, Н. В. Остапенко // Наукові праці НУХТ. – 2016. – № 44. – С. 200-215

61. Сайт Європейський інформаційно-дослідний центр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua/tag/yeidts/>
62. Швець Ю.О. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС / Швець Ю.О., Бахметова Я.Ю. // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2017. - №17. - С. 771-775.
63. Сибірянська Ю. В., Василен Ю. В. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій при адмініструванні податків з доходів громадян / Сибірянська Ю. В., Василен Ю. В. // Економіка, менеджмент, агробізнес. —Том 2, — 2016. – С. 56-68.
64. Protection of privacy. SwissBanking - Swiss Bankers Association. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.swissbanking.org/en/topics/>
65. Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1298-15/paran17#n17>
66. Актуальные проблемы налоговой политики в условиях модернизации экономики: опыт Украины и Белоруссии / под ред. д.э.н., проф. С. В. Онышко : монография : – Ирпень : Национальный университет ГНС Украины, 2013. — 396 с.
67. Мельник В. М. Фіскальна ефективність податку з доходів фізичних осіб в Україні : Можливості зростання / В. М. Мельник // Фінанси України. — 2017. — №12. — С. 38–48.
68. А. Славкова, Г. Котіна, М. Степура Оподаткування фізичних осіб з високим рівнем доходів на засадах фіскального партнерства / А. Славкова, Г. Котіна, М. Сментина // Економіст. Фінансовий сектор. – 2012. - №2. – С. 35-39.
69. Патлаєвський І. І. Курс фінансового права / І.І. Патлаєвський : В кн.: Фінансова думка України. Енциклопедія / С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, С. І. Юрій, П. І. Юхименко; авт. передм. А. А. Чухно; за наук. ред. д-ра екон.

- наук, проф. В. М. Федосова. — Київ : Кондор; Тернопіль : Економічна думка 2014. — У 3 т. — Т. 3. — Ч. 1. — 471 с.
70. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, З. С. Варналій [та ін.]; за ред. З.С. Варналія. — К. : Знання України, 2016. — 675 с.
71. Майбуrow И.А. Теория налогообложения. Продвинутый курс: учеб. для магистрантов, обучающихся по специальностям "Финансы и кредит", "Бухгалтерский учет, анализ и аудит" / И.А. Майбуrow, А.М. Соколовская. — М.: ЮНИТИДАНА, 2011. — 591 с.
72. С. А. Лубковський. Модель гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб / С. А. Лубковський // Економіка та держава. Економічна наука. — 2018. — №3. — С. 88-99.
73. Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України "Про затвердження Методики комплексної оцінки бідності" від 18 травня 2017 р. №827/403/507/113/232